

LA FESTA REIVINDICATIVA ES CELEBRÀ
EL PASSAT DISSABTE, DIA 9, A LLUBÍ

DEFENSEM EL PLA

(Manifest íntegre de
Gabriel Janer
Manila)
(Pàgs. 8 i 9)

AIRES VILAFRANQUINS
NO ACUSAREN,
NOMÉS PARLAREN

ANTONIO UGENA
ES TRASLLADA
D'UNITAT SANITARIA

L'ESCOLA
INFORMA DE
BELL NOU

EL C.F. VILAFRANCA, CAPDAVANTER
EN SOLITARI, DE LA PRIMERA REGIONAL

ES MOI NOU

VILAFRANCA

OCTUBRE • 93
NUMERO 78

Publicació mensual de
l'Obra Cultural Balear
de Vilafranca

Depòsit Legal
PM: 366 - 1986

Edita:
Obra Cultural Balear
de Vilafranca

Reproducció fotogràfica:
Joan Jaume

Redacció i col·laboradors:

Jaume Català Sansó
Andreu Bauçà
Francesc Amengual
Joan Barceló
Joan Jaume
Bartomeu Català
Biel Monserrat
Jaume Nigorra
Jaume Sansó
Pere Fons
Col·legi Públic
Bernat Estrany
Gabriel Gelabert
Televisió Vilafranca
Damià Agustí
Miquel Barceló
Bàrbara (Manacor)
Joan Estrany
Xavier Cañada
Joan Bauzà

Imprimelx:
Tirrena S.A.
Pintor Joan Gris, 2. Tel. 55 52 12
MANACOR

Els articles publicats en aquesta
revista sols expressen l'opinió
dels seus autors

Madrid ens roba; Ciutat se'n riu

Les venes del Pla porten aigua, però Ciutat les vol xuclar. De les fondàries del Pla emergeix terra de gerrer i Ciutat pretén omplir-les amb les cendres tòxiques dels fems cremats. De poc ençà, el Pla s'ha convertit en el cul de sac de Mallorca. Tornam esser a les de sempre; el més fort trepitja al més feble; el peix gros es menja al petit; la fam (en aquest cas la sed) del botxí s'engoleix al miserable condemnat.

Desgraciadament, el caràcter servilista de la gent del Pla, fins fa ben poc acostumat a treballar de sol a sol per contentar al senyor (lògicament resident a Ciutat), i la poca estima vers la defensa del patrimoni per la pròpia subsistència han aconseguit, mica en mica, inflar les diferències socioeconòmiques entre la Part Forana (amb el Pla al capdavant) i Ciutat (convertida en una gran possessió).

L'apel·lació a una solidaritat injustificable (i no justificada) ha duit als polítics de Ciutat i Madrid a programar i executar el trasvassament d'aigua de Llubí i Sencelles cap a Ciutat. Amb comptes d'exigir coherència s'ha tramet l'expoliació de l'únic element natural que pot mantenir esperançades les contrades del més enllà de Can Blau.

Als darrers anys, la major part dels impostos de la gent del Pla s'han destinat a embellir les zones costaneres de l'illa i a crear-hi nous enllaços viaris (autopistes i carreteres) per millorar el reclam turístic. Mentrestant, el Govern Balear ens fantasia al parlar de projectes per "revitalitzar econòmicament el Pla, oblidant que tot allò que es mor o es mata mai es pot revitalitzar.

Al Parlament Balear es va redactar i aprovar una llei que permet que l'aigua que ara els hi manca als residents a Ciutat s'utilitzi per regar camps de golf. Recentment s'ha donat llum verda a pla d'incineració dels fems (produïts majoritàriament a Ciutat) i que les cendres tòxiques que es derivin del procés crematori siguin enterrades al clot de terra de Son Nuviet (entre Petra i Vilafranca) en el cor del Pla.

Si feim memòria ens adonam que els polítics de Ciutat (aquests que es peguen colzades per sortir encorbatats a la televisió) només s'acosten a les viles del Pla a l'hora de les eleccions o d'inaugurar algun club social de la tercera edat (allà on repleguen més paners de vots). No vénen al Pla per tractar la problemàtica del camp, ni la manca de treball pels joves. Precisament, ha estat aquest fariseisme el que ha patrocinat el sorgiment de grups de protesta disposats a lluita "EN DEFENSA DEL PLA". Com primer botó de mostra, les coordinadores de Llubí, de Son Nuviet (Vilafranca i Petra), Amics de Cala Petita (un tros de roca encara verja de la costa de Manacor) amb el suport del GOB i altres entitats ecologistes, per primera vegada tots junts alçaren la seva veu de lluita el dissabte 9 d'octubre a la plaça de Llubí. Sens dubte, la Festa "EN DEFENSA DEL PLA" va esser el primer pas per desmamar ciutat, per tallar-li el cordó umbilical pel que ens ha fet estar tants anys anèmics.

Cal agafar consciència de què som gent de la Forana, que tenim dret a subsistir i a no deixar-nos trepitjar. Amb raó molts ciutadans es queixen de què Madrid ens roba. En el Pla ho tenim més cru, perquè a damunt de què Madrid ens roba, Ciutat se'n riu.

Divergències sobre la millora dels carrers de Son Pastor

De moment només s'arreglaran tres carrers per falta d'acord

Jaume C.- La zona de Son Pastor serà objecte de diverses remodelacions urbanístiques que es realitzaran dins poc temps. La mesura l'ha presa l'Ajuntament després de rebre una subvenció de quatre milions per part del CIM, dins el marc del Pla d'Obres i Serveis per a 1993, en el que s'inclou l'empagat dels carrers del sector C de la xarxa d'abastament d'aigua i sanejament que inclou Son Pastor.

Cada propietari afectat per la reforma haurà de desembutxacar 1.663 pessetes per metre lineal de façana, cost corresponent a l'instal·lació de la vorada i la voravia. S'ha suprimit un cost de cinc-centes pessetes corresponent a l'adecentament dels carrers, degut al mal estat d'alguns d'ells, però finalment l'Ajuntament es farà càrrec de l'esmentat cost.

La primera part d'aquestes obres conté l'empagat dels carrers: Avinguda de Ses Escoles, Costa i Llobera i un petit tram de Sant Josep. Però abans d'instal·lar els tubs per a la xarxa d'enllumenat i telèfon. Segons Josep Sansó, nou delegat d'Urbanisme i Obres, "estam realitzant contactes amb Telefònica i GESA perquè

col·loquin els tubs transversals, amb l'objectiu d'evitar que una vegada empagats els carrers s'hagi d'aixecar novament l'empagat de fer les esmentades instal·lacions". Així mateix s'acondiçaran les voravies per poder sembrar arbres i es dotarà d'enllumenat amb la finalitat de donar una millor imatge a la barriada.

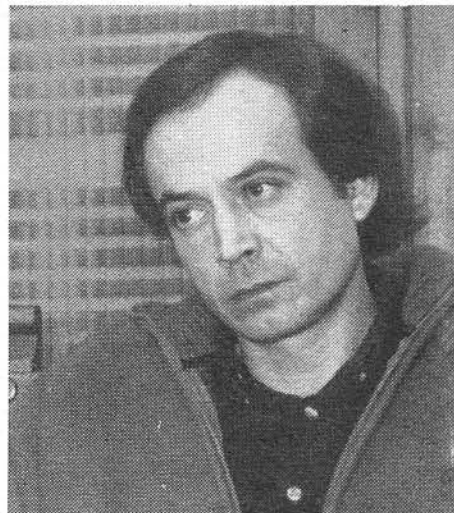
Inconvenients

El passat mes d'agost el batle i el regidor d'urbanisme convocaren tots els veïnats a la Sala perquè diguessin la seva opinió al respecte. A dos trams viaris del sector coincidiren en què volien la millora per als seus carrers i el consistori els ha donat preferència d'execució.

Pel que fa els altres afectats no han arribat a un acord definitiu, car alguns volen la remodelació i altrse, que no tenen vivenda al lloc, no estan interessats en assumir les despeses de vorada i voravia. En canvi, altres veïnats s'oposen a la mesura perquè la Sala no vol afrontar les despeses que ocasioni l'eixamplar els carrers, que passaran a tenir deu metres dels vuit que tenien, ja que veu-

rien reduïda la seva propietat sense rebre res a canvi. Al respecte Sansó va dir que "es pot ordenar la tomada de les parets limítrofes a l'empresa adjudicatària perquè aquestes es construeixin dins la nova delimitació, però el que no es pot fer es manar que es tornin a aixecar o actuar per la via de l'expropiació ja que això suposaria una despesa que no pot afrontar l'Ajuntament".

Antonio Ugena deixa la Unitat Sanitària

Jaume C.- El metge titular de Vilafranca, Antonio Ugena, deixà el passat mes de setembre la seva plaça i des d'ara realitzarà la seva tasca a Andratx. Val a dir que la seva dona, Dolores Saiz, també ha deixat la plaça de Sant Joan després de sis anys de treballar-hi com a metgesa interina i tindrà consulta a Campos.

El nou metge de la via serà Julià Serra Comas, però aquest no començarà la seva tasca fins el proper mes de desembre. Fins llavors serà Vicenç Torres, conegut dins el poble per les diverses substitucions que ha realitzat a la Unitat Sanitària, qui ocuparà el càrrec de titular.

Vilafranca tendrà un parc a la zona deportiva d'Es Cremat

Bartomeu Morlà, concejal del PP, criticà l'elevat preu pagat pels terrenys

Les obres començaran dins un període immediat (Joan Jaume)

Jaume C.- La Sala ha adquirit els terrenys situats devora el camp de futbol "Es Molí Nou", per crear-hi un parc infantil i una zona verda. Els terrenys són propietat de Joan Gayà Bauçà i el seu cost puja a vuit milions de pessetes, quantitat que serà sufragada durant els pròxims tres anys. La compra fou aprovada pel grup de govern en el transcurs del darrer ple. L'oposició optà per l'abstenció, per considerar que el cost dels terrenys és excessiu. Així mateix, Sebastià

Barceló (PP), criticà el que s'haguessin comprat els terrenys sense tenir un projecte del què es pretén realitzar en el lloc.

Bartomeu Barceló, del PSM, digué que les gestions realitzades per l'Ajuntament "són de lo més oportunes. El camí que s'ha seguit és el més convenient i si les gestions de compra dels terrenys s'allarga augmentarà més el seu cost d'adquisició. Només hi havia tres sortides, expropiar, requalificar o comprar els terrenys i,

encara que el valor cadastral ha augmentat, s'ha triat la darrera, ja que les altres alternatives eren més cares". Bartomeu Barceló afegí que si l'Ajuntament no havia realitzat l'avantprojecte, "de moment està prevista la creació d'una zona verda que tendrà un parc infantil". A la mateixa sessió s'aprovà l'inclusió, en el Pla d'Obres i Serveis per a 1994, de l'empagat dd la segona part del sector C, que puja a quatre milions.

Accident a la carretera

A primeres hores de la nit del divendres 8 d'octubre es produí un accident entre una motocicleta i un cotxe a la carretera a la cantonada amb carrer de Bonany. Un R-5 conduït

per Maria Noguera i que anava en direcció Palma-Manacor al maniobrar per incorporar-se al carrer Bonany rebé l'impacte de la motocicleta conduïda per Joan Alomar i que aleshores

intentava adelantar el cotxé, en zona de línia continua. Sortosament, la caiguda del motorista no va revestir conseqüències majors i els danys materials foren mínims.

Aires Vilafranquins no acusen ni denuncien, senzillament parlen

Una vegada llegit el vostre article del Molí Nou, revista clarament pro-gubernamental (local), creiem que seria més assenyat que quan analitzeu una entrevista aneu a cercar el sentit del què es diu i no d'allò que voldrieu sentir, per que així teniu un principi de crítica destructiva.

Respecte a la notificació que varem rebre el mes de Juny, oferint-nos escenari, cadires, llum, etc. pe fer una mostra de ball dins el mateix mes no es tingué en compte que en quinze dies no es pot organitzar una ballada així com cal. També ens agradaria aclarir a la redacció "Es Molí Nou" que la signatura que consta a la notificació no és precisament la de na Rosa Juan, malgrat tingui el mateix valor. Però quan a una signatura se li

vol donar tanta importància és essencial abans comprovar-la.

Referent al fet de col·laborar a la ballada popular del diumenge de "la Beata" es sobreentén que tothom és lliure de **participar-hi**. D'altra part si s'hagués pretès que AIRES VILANFRANQUINS actués tal i com ho feren els altres grups sel's hauria informat de la manera adequada.

Ens sorprèn que digueu que la responsable d'Aires Vilafranquins no es va oferir a participar a les festes de Vilafranca, allà on alguns membres del grup de govern saben que na Rosa Juan, en nom de l'agrupació, després de la darrera moció de censura, es va oferir sense cap condició, en tot el que l'haguessin de menester. A partir d'aquí les primeres festes que

vingueren foren les de Sta. Barbara, de l'any 1990, ni a aquestes ni a les següents varem ésser convidats.

En quant a les festes de la Beata, l'any 1991, en el primer contacte que tinguérem amb l'Ajuntament ens oferiren 1 h. per actuar, i poc abans de les festes un regidor ens digué textualment: "només 1/2 h. o l'agafu o la deixau".

A les de 1992, la 1/2 h. que ens havien promès per actuar ens la van denegar, per això es mal d'entendre que **ens esperassin amb els braços oberts**.

Per acabar, "el que hagi estat sigui estat", i ara ens tornam oferir públicament al Ajuntament en tot el que ens hagi de menester.

AIRES VILAFRANQUINS

Defenseu el Pla

Amics i companys:

Tots els que anit som a Llubí, llubiners alguns, d'altres vençuts de Vilafranca, de Petra, de Sineu, de Manacor, de Sencelles..., som gent del Pla, bona gent pagesa, disposada a no doblegar-se davant aquells que voldrien fer-ne del nostre paisatge el femer de l'illa i endur-se'n l'aigua -l'aigua transparent dels nostres pous de vena- cap a altres indrets on els és necessària per a l'especulació persistent a què han sotmès la terra -la terra viva dels sementers-, els pinars, les garrigues, les cales... Quina casta de societat és aquesta que no sap fer altra cosa més que vendre el propi país -alguns, els més radicals, potser en dirien la païssa pròpia- pam a pam a preu fet, abocada a l'especulació i al negoci brut? Volem que no s'enduguin l'aigua de sa Marineta. Que no la s'enduguin. Que no ens la prenguin. Us en recordau d'"En Gostí Lladre", una vella rondalla que mossèn Alcover va sentir contar a l'amo Antoni Vicens Santandreu de Son Garbeta? Un dia, en Gostí, en advertir-lo sa mare que ja era ben hora de prendre un ofici, li va respondre que volia esser lladre:

"- Lladre vui esser, i lladre seré!

- Però, què vol dir lladre? -exclamà sa mare-

- Vol dir que ho vui esser, i foris

- Però, qui ha vist mai esser lladre?

- Ningú hi ha que no ho haja vist. Ja és més bo de fer veure lladres, que no veure'n: no hi ha

altra cosa pel món. A on hi ha un altre ofici que tenga més pressa? Sabeu que és de descansat!... ell només costa es prendre!

- Però los agafen i los posen dis sa presó!

- Només agafen es beneits, es qui roben poc! Robau molt, veureu com no vos aplegaran

- Però -digué sa mare, finalment, desesperada- i no podries esser capellànet?"

A sa mare li va caure tan avall tot allò, que sentí les ales del cor que s'acopaven, i no pogué dir res pus, i va rompre en plors. Acudí a contar-ho a un cunyat seu i li digué que l'hi enviàs, per veure si el faria entrar "p'es cavat". L'oncle li preguntà quin ofici volia prendre i en Gostí es reafirmà amb la decisió d'esser lladre, perquè aquesta "és -diu- sa carrera més retent!"

Mossèn Alcover ens explica que l'oncle quan el va sentir "tenia unes ganes ferestes de rompre en galletes, batcollades i co-

ces!" Probablement, les mateixes ganes que sentim la gent del Pla -galletes, batcollades i coces- en veure que se'n volen endur l'aigua de sa Marineta, que volen fer una abocador de fems a son Nuviet, que volen urbanitzar Cala Petita. No ho oblideu: galletes, batcollades i coces. I si voleu que continuem en l'ús del lèxic de

Gabriel Janer i Tomeu Penya durant l'acte de Llubí (Fotos: Joan Janer)

mossèn Alcover, hauria de dir que ens peguen ganes de "repartir a l'uff nespres, serves, cireres, castenyes, cebes, matafolades,

xisclets, galletes i tota classe de bescuit". Que no la s'enduguin.

És cert que tenim molta feina per fer: les campanyes de sensibilització destinades a aconseguir l'estalvi de l'aigua i a racionalitzar-ne el seu ús, la reutilització de les aigües depurades, la reducció de les pèrdues que es produeixen a través de la xarxa de distribució; i la lluita persistent.

Hem de saber que l'aigua és

lem que se'n faci especulació, de l'aigua. I volem que es controli rigorosament el seu ús. Demanam: que sigui un factor limitant del creixement urbanístic, que es prohibeixin els jardins impropis de la Mediterrània, perquè en consumeixen en excés, que no s'autoritzi més camps de golf. És necessari evitar una mala gestió dels recursos hidràulics i hem de demanar comptes als poders públics, perquè l'aigua és -hauria d'ésser- un bé que no es pot malgastar. No volem l'abocador de residus de son Nuviet. Contra els depredadors, contra els que arribarien a fer de Mallorca un desert, la gent del Pla aixecam ponts de diàleg, perquè les nostres propostes condueixen al diàleg i a l'enteni-

ment. Però també impliquen una concepció del món, unes formes de viure que reivindicam contra la poderosa i esquizofrènica febre del consum, contra la mediocritat.

Contra els depredadors del paisatge, de la llengua, de la vida proposam la via del diàleg. No ens seria difícil amollar els dimo-

nis, els dimonis del Pla amb la barrota: el dimoni de Montuïri, el dimoni d'Algaida, el dimoni de Petra, que diuen que és el més lleig de Mallorca, els dimonis de Manacor a fi que -gallets, batcollades i coces- els donassin un encalç. Les nostres volen ser, emperò, les vies de la intel·ligència i del diàleg. Contra la presunció i l'egoïsme. M'atreviria a dir que ni el sexe ja no és sovint una forma de plaer, sinó una manera de reforçar la vanitat.

Que no la s'enduguin, l'aigua. Que no ens aboquin a son Nuviet els residus del fems. Que no urbanitzin la Cala Petita. Fa molts d'anys, aquella poetessa que cantà bellament la vida pagesa -Maria Antònia Salvà- expressà en un poema entranyable "el bé de l'aigua", que procura la vida:

No sabrà el bé de l'aigua quin bé sia
el qui en terreny secà no haurà viscut,
i veient-la minvar dia per dia
no haurà petit l'eixut
del camp quan no vol ploure...

Avui, tots sabem que el proveïment d'aigua de bona qualitat va unit al nivell i a la qualitat de vida d'una col·lectivitat humana; per això és que no volem que l'aigua es faci malbé; per això és que és necessari defensar-la de l'especulació amb tota la força, amb aquella força que la gent forana, sovint resignada i conforme, ha sabut treure's a vegades de la sang.

Gabriel JANER MANILA
Llubí, 9 d'octubre de 1993

un be escàs, però un bé públic que no pot estar -no podem comportar que estigui- al servei dels interessos d'una minoria. No vo-

Sílvia, un somni de tardor

Un matí del passat mes de setembre a l'hora acostuada del cafè, vaig sortir de l'oficina amb el propòsit de fotografiar la Plaça Major. La irrupció a la plaça dels nins i nines, (que assisteixen a les aules provisionals dins l'Ajuntament), per fer l'espai de meitat del matí, em va fer desistir de fotografiar els arbres de la plaça i la meva atenció se centrà en els nins, esperant treure unes instantànies plenes d'espontaneïtat.

Asseguda a un banc de la plaça, parlant amb una amiga, estava aquella nina-noia desconeguda ben aliena a l'interès que m'havia despertat. Acabava de "descobrir" Sílvia.

-T'agradaria que te fes unes fotos? -li vaig dir sense cap preàmbul.

-Sí, sí, -em va dir somrient (tímidament) amb timidesa.

Així va començar aquesta "entrevista"

Més tard com havíem acordat, vaig fotografiar Sílvia, en distintes "poses" fins acabar el "carrete".

Necessitàvem saber més coses d'aquella adolescent, que físicament tant em recordava les models preferides de David Hamilton.

-No t'havia vist mai... Com et diuen?

-Em dic Sílvia Monserrat ...

-Ets de Vilafranca?

-Sí, anteriorment habitava a Son Servera, però als 13 anys vam venir a viure a Vilafranca. Aquest canvi em

va costar molt respecte als amics que allà vaig deixar. De tant en tant ens escrivim cartes...

-Quants d'anys tens?

-Tenc 15 anys.

-Per què et posaren aquest nom tan bonic i exòtic?

-L'elegiren el meu pare i la meva mare, després de triar-lo entre molts d'altres.

-Què estudies?

-Segon d'Administratiu.

-Quines són les teves afeccions?

-Dues de les meves grans afec-

cions són la roba, sobretot la "hippie" i la música (temes de discoteca).

-Altres afeccions o activitats?

-També m'agrada molt jugar al bàsket, pintar i dibuixar, anar de compres (encara que no hi vaig gaire), llegir revistes de moda i mirar-les amb atenció, i també els passes de models que donen per la televisió. Ultimament dibuix models amb vestits de la meua imaginació, encara que no em surten molt bé, però només és el principi.

-T'agradaria esser model?

-De major m'agradaria esser model de passarel·la.

-T'agrada molt el món de la roba i de la moda?

-M'agradaria esser dissenyadora. Aquest ha estat sempre el meu somni i per això estic disposada a estudiar el que faci falta per arribar a fer realitat aquest somni...

-Has participat en "passes" de roba?

-Fa poc vaig participar en un passe de roba de "Mango"; em va agradar moltíssim.

Sílvia, sense esser excessivament alta, té una innata elegància i aquest encant indefinit que algú va definir com "el miracle dels 15 anys", que sols es té quan l'adolescent, la nina comença a esser dona.

-Tornant a la música, quins són els teus ídols?

-En Michael Jackson.

-T'agrada escriure?

-Sí, com he dit abans, tenc correspondència amb les amigues que vaig deixar a Son Servera. També m'escriu amb gent de fora, amics i amigues de la meua edat de Madrid, Almeria, Sevilla... També m'agrada escriure poemes... i fer treballs manuals.

-M'agradaria conèixer els teus poemes, encara que no es publiquin. Segur Sílvia que en els teus poemes queda molt ben reflectit el teu món interior, aquest encant teu, mescla de timidesa, de seguretat i responsabilitat de saber què vols, tan unit al teu atractiu físic i que voldria fer arribar als lectors mitjançant aquesta entrevista i les fotografies.

Gràcies Sílvia, conèixer-te i fotografiar-te ha estat un bell somni de tardor.

Miguel Florit Huguet (1)

(1) **NOTA:** Miquel Florit Huguet, aquest santoaner "quasi" vilafranquer (per llaços de parentesc i de treball) s'incorpora avui al Molí Nou amb aquesta entrevista. Temps enrebra col·laborà a la revista Santa Bàrbara, tenint cura de la secció titulada "Malnoms". Si les múltiples ocupacions seves li permeten ordenar-ho, anirà publicant periòdicament damunt el Molí Nou, les informacions i dades de caràcter popular que va recollir mitjançant llargues converses amb distintes persones majors de Vilafranca: L'amo N'Andreu Sansó (Andrevet), l'amo En Guillem Artigues (Lluent), l'amo En Jaume Amengual (Xoriguer) i altres.

“El Loro”

Com cada any els responsables polítics de les nostres Illes s'han reunit al Parlament per debatre l'estat de la Autonomia. És la trobada per excel·lència. Influenciats pel ressó informatiu que els mitjans d'informació fan de l'esdeveniment, els parlamentaris llueixen els seus millors vestits per sortir ben atractius a les fotografies dels diaris i a les imatges de televisió, encara que en moltes ocasions la polissonada del fotògrafs els aplegui pegant una becadata o mirant les senyoretas de les pàgines centrals del “Play Boy”. Les llargues sessions del debat fan que els reresentants del poble perdin la concentració i es dediquin a matar l'aranya. El que més m'indigna és veure les cares dels parlamentaris que sols acudeixen a l'emicicle en aquestes ocasions o quan, a les votacions, el seu vot és tan necessari que no queda al-

tre remei que anar-hi, espatllant així les seves llargues vacances.

La nota destacada del darrer debat fou l'acudit de l'Amo En Biel. A la cloenda del debat, després de deliberar, predicar, debatre, votar, replicar, contrareplicar, dinar, sopar, beure i becar, surt l'Amo En Biel a dir sa darrera: “Com això ha acabat molt serio i a jo no m'agrada que ens n'anem d'aquí trists vos contaré un “chiste. Diu així: Això per a un home que va anar a una aucelleria a comprar un lloro i demanar el preu i qualitats de cada un dels que allà estaven exposats. El primer valia mil i sabia xerrar. El segon valia dos mil i sabia xerrar i cantar. El tercer valia tres mil i sabia xerrar, cantar i ballar. El quart valia sis mil i no sabia fer res. Aquell home queda estranyat davant el fet que un lloro vell, lleig, ruat i que no sabia fer res valgués el doble

que els que sabien fer-ho tot. Aquell home quedà desconcertat i va demanar al venedor com era possible que un lloro d'aquelles característiques valgués al doble que els altres lloros que ho sabien fer tot. El venedor l'hi respongué: Mirau mestre, en aquest lloro, per les fesomies que té no fa ganes comprar-lo, però els altres l'hi diven “Jefe”.

La similitut i l'autocaricatura que va fer és perfecte: Ell és el “Jefe”. Tots l'hi diven. Imposa així una imatge feixista i immaculada de la seva persona, encara que amb el que més encerta és amb el lloro vell, ruat, lleig i que no sap fer res, però n'hi ha que l'hi diven “Jefe” i ell justifica la seva existència amb aquest fet. Per president un lloro, què més voleu demanar?

Jaume Rebassa

GLOSES

Son Nuviet

Son Nuviet, Vilafranca,
Sa marineta de Llubí;
tots noltros hem vengut aquí
ajudar a donar branca.

Voltros ho teniu enfora
i no vos contaminarà,
noltros no podem respirar
si no ho porem aturar d'hora.

Reims, figues, peres i molons
fruites que seran ruades,
ni des porcs seran menjades
per estar plenes de virons.

Per una banda estarem bé
perque no hi haurà aranyes,
però si no feim campanyes
aigo no tindrà es llubiner,
i no parlem des sinevers
que no li vendran ses manyes.

Tendrem molt poc benefici
de clots i síquies que faran,
tota sa terra empestaran
per no fer-ho amb justici.

No volem que la mos prengueu
a s'aigo de Sa Marineta
ni que mos dugueu merdeta,
si voltros feis sa cenreta
és ben just que la vos mengeu.

Sempre hi ha que se fan taques
quan se posen uns nous calçons,
ara que hi ha terra-tremols
pudrien aturar ses plaques
fent uns bloquets un poc redons.

Tendriem es fonaments forts
posant plaques de lo cremat,
no hi haurà cases amb forat
ni els edificis gens torts.

Reforçareu carreteres
per passar tants de camions,
molt prest tendrem plens es c...tions
i per sa cara crosteres.

Passejant per Vilafranca
passau per sa carretera
i voreu cada vorera
que de crivells no n'hi manca.

En es cruix hi poreu posar
aquestes pedres tant fortes,
tenen idees tant fortes
com els qui ho varen proposar.

A beure van es passerells
es dies de molta de set,
ses cenres faran llixivet
que foraderan es budells.

Serà lleig es paissatge,
s'aire estarà contaminat,
abans d'estar tot espenyat
es millor es reciclatge

La LOGSE

Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu

- És la norma bàsica de la **Reforma Educativa**.

- **Configura un nou sistema educatiu que:**

- *Amplia l'Educació obligatòria i gratuïta i l'estableix des dels 6 fins als 16 anys.

- *Incorpora al Sistema Educatiu l'Educació Infantil.

- *Organitza entre els 6 i els 12 anys una **Educació Obligatòria**, per als alumnes entre 12 i 16 anys que tracta de trobar l'equilibri entre una formació de qualitat comuna a tot l'alumnat i la necessària atenció a

les diferències entre els alumnes.

- *Estableix un **Batxillerat** amb diferents modalitats, entre les quals els alumnes poden escollir, i que es cursarà entre els 16 i 18 anys.

- *Reforma en profunditat la **Formació Professional**, apropant aquests ensenyaments al món de l'empresa, tot i facilitant l'accés al treball dels alumnes que la cursin.

- *Reforma els **Ensenyaments Artístics** per tal de garantir la qualificació dels futurs professionals de música, dansa, art dramàtic, arts plàstiques i disseny. Aquests ensen-

yaments queden integrats plenament en el conjunt del sistema educatiu.

- Respon a la **necessitat** de:

- *Assegurar la qualitat de l'ensenyament amb incidència especial en la dotació de recursos humans i materials, en la qualificació i actualització permanent del professorat, en la innovació i la investigació educativa, així com en el seguiment i l'avaluació del Sistema Educatiu.

- *Adequar l'educació als canvis socials i culturals produïts a Espanya als darrers anys.

- *Equiparar l'ensenyament de l'Estat espanyol als sistemes educatius de l'Europa comunitària.

QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA?

- És una etapa educativa obligatòria i gratuïta que abraça des dels 6 als 12 anys.

- La seva finalitat és proporcionar a tots els nins i les nines:

- * Els elements culturals bàsics.

- * L'aprenentatge de l'expressió oral i escrita.

- * L'aprenentatge dels procediments matemàtics bàsics.

- * L'aprenentatge inicial d'una llengua estrangera.

- * La utilització de l'educació física per als desenvolupament de les seves possibilitats motrius.

- * La iniciació en la percepció, l'expressió i la creació artística.

- * La capacitat per a desenvolupar-se amb autonomia a l'entorn immediat.

ALUMNES QUE S'INCORPOREN A L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA AL CURS 1993/94

- Tots els nins i les nines nascuts els anys 1984, 1985, 1986 i 1987.
- L'Educació Primària estarà completament implantada el curs 1994/95.

ORGANITZACIÓ I HORARI

L'organització i l'horari dels ensenyaments a l'Educació Primària s'estableixen d'acord amb el caràcter global i integrador d'aquesta etapa educativa. Els continguts de l'etapa s'organitzen en àrees de coneixement que contribueixen de manera diferent i complementària a la consecució de les capacitats que els alumnes han de desenvolupar.

Les hores setmanals assignades a cada àrea de manera orientativa són a les Balears:

- Autonomia dels centres educatius per adaptar el currículum a les

- Participació els equips d'orientació educativa i psicopedagògica en l'assessorament i la col·laboració amb el professorat per a una millor atenció als alumnes.

Àrees	1r. Cicle	2n. Cicle	3r. Cicle
Coneixement del medi	3,5 h/s	3,5 h/s	3,5 h/s
Educació artística	3 h/s	2,5 h/s	2 h/s
Educació física	3 h/s	2,5 h/s	2 h/s
Llengua castellana i Literatura	4 h/s	3,5 h/s	3,5 h/s
Llengua catalana i Literatura (Balear)	4 h/s	3,5 h/s	3,5 h/s
Llengua estrangera	—	2 h/s	3 h/s
Matemàtiques	3,5 h/s	3,5 h/s	3,5 h/s
Religió/estudi	1,5 h/s	1,5 h/s	1,5 h/s
Esbarjo	2,5 h/s	2,5 h/s	2,5 h/s
Total	25 h/s	25 h/s	25 h/s

PROFESSORAT

- A l'Educació Primària cada grup d'alumnes està sota la responsabilitat directa d'un **mestre tutor** que imparteix diverses àrees de coneixement. A més del tutor intervien a Primària d'altres especialistes.

- El proper curs tots els centres amb més de tres unitats tindran professor **especialista en llengua estrangera**.

- Tots els centres amb més de cinc unitats comptaran per al proper curs amb **especialista d'educació física**.

- Disposaran de professor **especialista en música** tots els centres amb més de quinze unitats.

- Per tal de garantir una adequada implantació del nou Sistema Educatiu, el Ministeri d'Educació i Ciència ha adreçat a tots els col·legis materials de suport per al professorat i ha organitzat activitats de formació permanent, amb una participació d'uns 50.000 docents.

PRINCIPALS INNOVACIONS D'AQUESTA ETAPA

- Un màxim de 25 alumnes per aula (llevat de casos excepcionals per necessitats d'escolarització) i una millora dels espais i de l'equipament dels centres.

- Ensenyaments adaptats a les necessitats de cada escolar per tal d'afavorir la seva integració social i el desenvolupament òptim de les capacitats personals.

necessitats i a les possibilitats dels seus alumnes.

- Aprenentatge d'una llengua estrangera des dels vuit anys, amb professorat especialista.

- Incorporació de la Música i de l'Educació Física des de molt aviat, impartides per professors especialistes.

- Una manera d'entendre l'avaluació que dona resposta a l'evolució del procés d'aprenentatge i que s'ajusta a les característiques de cada alumne.

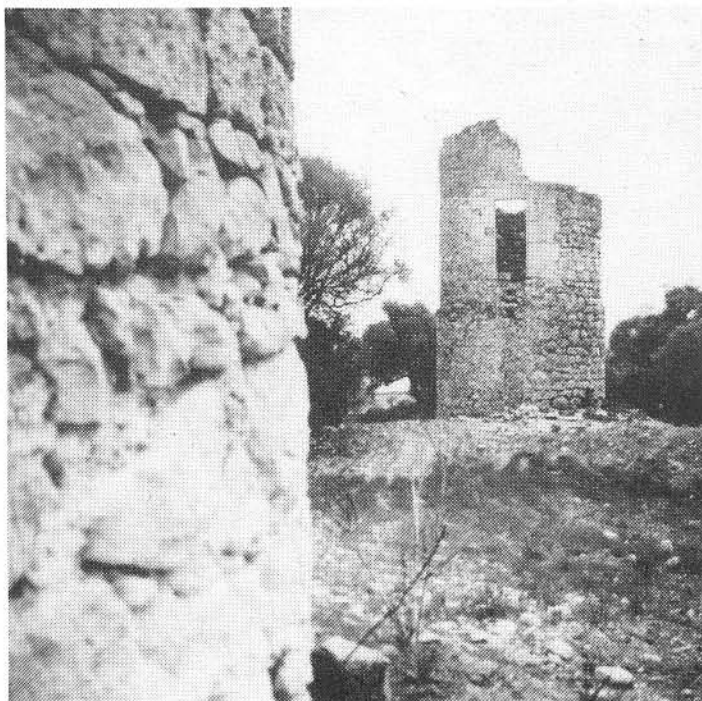

NO HA PLOGUT TANT D'ENÇA...

• Drets: Andreu "Avión", Guiem "Sorodi", Andreu "Margoi", Tià "Pellé", Biel Barceló, Pere Portell, Antoni Torre
Asseguts: Muñoz, Macià, Jaume Chapira, Miquel "Preciós", Andreu Pujol, Jaume "Puil" i Tolo "Turricano"

ON És?

L'home de l'objectiu ja ha acabat les vacances i aquest mes torna a l'activitat cercant nous racons i indrets de la Vila. Aquest mes ho hem posat fàcil per allò que fa poc que hem acabat les vacances i la mollera no està per fer molts de pensament. Enviau les vostres respostes al carrer de Sant Martí número 29 de Vilafranca de Bonany (07250) Balears, i que tengueu bona sort?

PATROCINA:
BAR RESTAURANT ES CRUCE

Crta. Palma - Artà Km. 40
Tel: 56 00 73 VILAFRANCA

UFFF... Però ja som els líders

Vilafranca, 3 - Ferriolenc, 1

ALINEACIONS:

Vilafranca: Veina (7), Barraques (7), Damià (8), Munar (8), Pascual (7), Sunyer (7), Tià Julià (8), Monserrat (8), Garau (7), Romero (7), Ernest (7).

Ferriolense: Tur, Vidal, Lladó, Espases, Juan, Mas, Ramis, Osuna, Saavedra, Darren, Martínez.

Comentari: Hi va haver dues parts en diferenciades: la primera que va esser molt ben controlada per

part del Ferriolense que després de trobar-se amb el regal del gol va saber aguantar molt bé les investides de l'equip local i per altra part la segona que després d'una sortida en tromba del Vilafranca aconseguí l'empat i l'expulsió de dos jugadors per part del Ferriolenc va esser un atac constant dels homes de Pep Sansó, encara que l'equip visitant només juguàs amb 9 homes no va esser un

camí de roses per l'equip local que no va esser fins als darrers 10 minuts de partit que l'equip local va arrodonar el resultat encara que va disposar de moltes ocasions al llarg de la segona part. Hi va haver una gran entrada al camp del Molí Nou per poder veure el partit i l'afició del Vilafranca va estar a una gran altura tant com ho està l'equip en primera posició en solitari.

El líder goleja al Cide

Vilafranca, 3 - Cide, 0

ALINEACIONS:

Vilafranca: Carrion (7), Barraques (7), Damià (7), Munar (7), Pascual (7), Sunyer (8), Tià Julià (8), Monserrat (8), Garau (7), Sansó (7), Romero (7).

Cide: Matamoros, Mayol, Pol, Arrom, Coll, Murillo, Reus, Arrollo, Llompart, Llabrés, Muñoz.

Comentari: Fàcil partit pel Vila-

franca en el que no va tenir cap problema per desfer-se'n del CIDE que només va aguantar la primera part el ritme del Vilafranca i que va acabar perdent per només tres gols de diferència que haurien pogut esser molts més. El partit no va tenir molta d'història ja que el CIDE no va esser capaç de crear ni una sola ocasió de

gol i va venir a Vilafranca a aguantar el resultat i mirar de treure qualche punt positiu que no va esser possible. La primera part va esser més interessant que la segona per la incertesa del resultat ja que a la segona l'únic interès era a veure quans de gols seria capaç de fer el Vilafranca al CIDE.

El Vilafranca perd pun punt

Algaida, 1 - Vilafranca, 1

ALINEACIONS:

Algaida: Garí, Santamaria, Oliver, Nicolau, Alomar, Rafel, Paez, Horacio, Mulet, Sastre, Adamuz.

Vilafranca: Veina (7), Nino (6), Damià (8), Munar (7), Sunyer (7), Pascual (7), Tià Julià (7), Monserrat (8), Garau (6), Romero (7), Ernest (6).

Àrbit: Benítez Pinto. Bé, va passar desapercbut.

Comentari: Partit que quasi segur que abans de començar s'hagués pogut firmar amb un empat però una vegada vist el partit el resultat és totalment injust. Es pot dir sense cap ti-

pus de dubte que el C.F. Vilafranca va perdre un punt. Però anem per parts; els primers deu minuts dels partit és el millor que hem vist aquesta temporada del Vilafranca on va disposar de tres clares ocasions de gol. Al minut 1 de partit en Romero fa un extraordinari xut des de 30 metres que va a parar a l'escaire de la porteria de l'Algaida on el porter Crespí va estar uns moments que cercava la pilota. Als minuts 3 i 9 en Sunyer va disposar en dues rematades de cap i totsol dins l'àrea de dues claríssimes ocasions de gol. Després

d'això el Vilafranca va perdre el domini que exercia damunt l'equip local, que encara no havia passat del mig del camp, i es veure un partit més obert però sense ocasions de gol fins al final de la primera part. Només s'ha de destacar una excel·lent ocasió d'en Romero que es va quedar totsol el porter però que aquest li va treure la pilota dels peus. A la segona part la tònica va esser la mateixa i el Vilafranca va intensificar el seu domini, fruit del qual al minut 40 va arribar el gol de l'empat.

El Vilafranca juga i es sap sacrificar

Ses Salines, 0 - Vilafranca, 1

ALINEACIONS:

Ses Salines: Rigo, Rosselló, Nadal, Vidal, Vicens, Salvà, Contestí, Gelabert, Ginard, Martí, Salom.

Vilafranca: Veina (9), Pascual (9), Damià (9), Munar (7), Sunyer (7), Moleta (6), Tià Julià (9), Monserrat (9), Garau (6), Barraques (7), Romero (6).

Àrbit: Pareto Castillo, bé, no es va deixar impresionar pel públic local però va esser poc dur amb els jugadors locals. Va passar desapercebut.

Comentari: Importantíssims els dos punts aconseguits pel Vilafranca dins el camp de Ses Salines on va saber sofrir com els campions, primer el joc molt brut dels locals i després els constants atacs que aquests dugueren durant tota la segona part. A la primera part el Vilafranca va saber dominar molt bé el partit i en el min. 11 un canvi de joc molt bo d'en Monserrat damunt en Toni Pascual que davant la sortida del porter li tira per damunt aconseguint el gol del Vila-

franca. Després del gol vengueren 25 minuts de molt de centrecampisme que es varen acabar quan es va lesionar en Damià que a partir d'aquest moment tot va esser un constant atac i gol per part de l'equip local. La segona part va esser d'uns nirvis que sortien per damunt la pell però l'extraordinària feina que es va fer en defensa i sobretot l'actuació del porter Veina va fer possible que el Vilafranca aconseguís el setè positiu de la temporada.

Gran victòria del Vilafranca

Port de Sóller, 1 - Vilafranca, 3

ALINEACIONS:

Vilafranca: Veina (7), Pascual (8), Barraques (7), Munar (8), Sunyer (7), Moleta (7), Tià Julià (8), Monserrat (8), Garau (7), Romero (9), Sansó (7).

Port de Sóller: García, Coll, Monge, Ruiz, Forteza, Rodríguez, Aguilà, Ferrer, Cabot, Barrero, Raja.

Àrbitre: Sr. Adrover Muler. Perfecte. No hi pot haver més comentaris.

Comentari: Partit que es va dis-

putar amb un fort vent el diumenge al matí. La primera part va esser amb molt de centrecampisme i sense ocasions de gols. La segona part va esser molt diferent ja que el min. 4 Romero ja feia el primer i 7 minuts més tard el mateix Romero repetia i els feia el segon als jugadors del Port de Sóller que ho creien i sense pensar-s'ho dos pics, es varen volcar damunt la porteria d'en Veina però sense to ni so i només amb una acció individual i

molt puntual, ja que va esser l'única ocasió de gol, aconseguí el seu gol. Uns 25 minuts que separaven el primer i únic gol del Port de Sóller i el tercer del Vilafranca varen esser de domini de l'equip visitant però quan arribaven a l'àrea grossa no sabien que havia de fer amb la bolla. I amb un contraatac el Vilafranca sentència. Una altra setmana líders i això no és creguedor, però cert.

Resultats Futbol base

Juvenils:

Vilafranca, 2 - Consell, 3

Cadets:

Algaida, 1 - Vilafranca, 2

Vilafranca, 1 - Olímpic, 4

Santanyí, 6 - Vilafranca, 0

Vilafranca, 0 - Can Picafort, 9

Infantils:

APA M. Porcel, 0 - Vilafranca, 6

Vilafranca, 7 - Ferriolenc, 0

Calvià, 1 - Vilafranca, 2

Vilafranca, 10 - Rotlet-Molinar, 0

Rtvo. Calvià, 1 - Vilafranca, 2

VENC UN SOLAR DINS

VILAFRANCA

**INTERESSATS CRIDAU AL
TELÈFON**

56 • 01 • 05

DINS HORES LABORALS

Preparació abans que arribin les pluges

*Revisau la vostra teulada i les baixades d'aigua i elimineu les acumulacions d'enderrocs, fulles, terres, etc. que puguin obstaculitzar el pas de l'aigua al clavegueram o la sèquia pròximes al vostre habitatge.

*Per tal d'evitar contaminacions, no col·loqueu els productes tòxics (herbicides, insecticides, etc.) a l'abast de l'aigua.

*Lleveu de les terrasses i els balcons els objectes (com tests, tendals, para-sols, etc.) que puguin caure al carrer per l'efecte del vent i danyar els transeünts.

Situacions d'emergència

*No oblideu que si es produeix una situació d'emergència, els Serveis de Protecció Civil us informaran de la situació i de les mesures que s'han de prendre, a través dels mitjans de comunicació de ràdio i televisió.

*No escolteu els rumors alarmistes ni els difongueu.

*Utilitzau per informa-vos els mitjans de comunicació (ràdio i televisió especialment) o telefonau al 17 64 17 de Protecció Civil.

Aclariment

Volem rectificar una informació apareguda en aquesta secció al darrer número i dir que l'eucaliptu del parc va ser retirat perquè les seves arrels feien perdre aigua a la cisterna d'un veí del parc.

Societat Deportiva Vilafranca

Durant aquest darrer mes la S.D. Vilafranca ha començat una campanya de socis per tal de preparar la temporada vinent. Per aquest motiu el proper dissabte dia vint-i-tres tindrà lloc a Ca's Ros una reunió on s'espera que hi participin tots els nous socis i tota la gent vinculada al món de la bicicleta o que li agradi aquest esport. Seguidament hi haurà un poc de frit per tots els assistents. L'acte serà a les vuit de l'horabaixa.

Es Molí Nou informa

A partir d'aquest mes d'octubre la nostra revista ja no es vendrà a Ca'n Caminer ni a s'Estany, però tant a un lloc com a s'altre hi deixarem butlletes d'inscripció per tots aquells que es vulguin fer socis. Així mateix durant aquest mes es cobraran les subscripcions de 1993-94, que es mantindran en quantia de 2.500 pessetes.

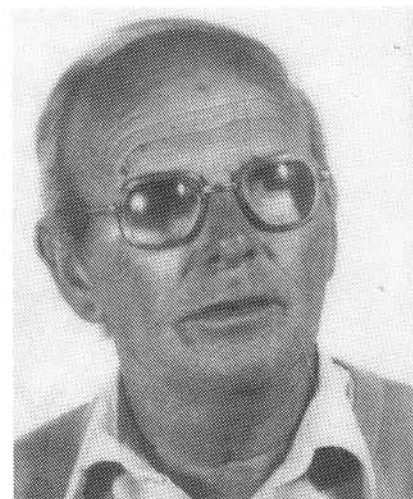
Grup Excursionista de Vilafranca

El pròxim diumenge, dia vint-i-quatre, ferem l'excursió pel Camí de Castelló, entre Valldemossa i Sóller. La partida serà a les vuit, com sempre, i convendria apuntar-se el lloc habitual en tres o quatre dies abans.

Defuncions

Jeronima Borrás Morro, morí el 27 - 9 - 93 als 85 anys.

Juan Sansó Bover, morí el 5 - 10 93 als 66 anys

Una faula

Un dia un linx va veure com un cérvol es reia d'un eritzó per la seva lletjor i els va contar el conte del colom i la granota, i els digué:

Un bon dia un colom va veure una granota i va baixar del cel per riure d'ella i li va dir:

- "Que ets de lletja granota!, no tens ni pel ni ploma, només una pell verda i lliscosa".

- La granota li contestà: "és per camuflar-me i que no em puguin trobar".

- El colom tornà respondre: "M'estim

més que em vegin amb el meu bell plumatge a què no em vegin".

Amb això aparegué un caçador i matà el colom i com que la granota estava camuflada, el caçador no la va veure.

La granota es va dir a ella mateixa: "m'estim més continuar amb la meua lletjor a que em matin per la meua bellesa".

El cérvol en sentir aquell conte li demanà perdó a l'eritzó i foren molt amics.

Joan Sansó Rosselló